
Những khó khăn của Obama

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Khi Tổng Thống Barack Obama lên nhậm chức vào tháng 1, năm 2009, Hoa Kỳ đang ở trong khủng hoảng kinh tế trầm trọng nhất kể từ thời Great Depression thập niên 30's. Với những biện pháp cứu vãn không tiền khoáng hậu của Ngân Hàng Liên Bang Federal Reserve Bank, kinh tế Hoa Kỳ có thể đang trên đường hồi phục, hay ít nhất không rơi vào sa sút thêm nữa. Trong tuần lễ vừa qua, buổi họp thường niên của các chủ tịch các ngân hàng trung ương của những quốc gia lớn nhất trên thế giới họp tại Jackson Hole, Wyoming, đã đưa ra những nhận định về kinh tế chung toàn cầu lạc quan hơn.

Ben Bernanke, chủ tịch Federal Reserve Bank cho rằng Hoa Kỳ sẽ tăng trưởng kinh tế trở lại, tuy rất chậm và nạn thất nghiệp sẽ còn ở mức cao cả hàng năm nữa. Tuần lễ vừa qua cũng cho thấy Đức, Pháp và Nhật cũng đã bắt đầu hồi phục kinh tế trong tam cá nguyệt vừa qua, không phải bị co thắt và suy thoái như hơn một năm trước. Sự lạc quan của Bernanke và của các chủ tịch ngân hàng trung ương các quốc gia khác đã làm stock nhảy vọt. Chỉ số Dow Jones thứ sáu 21 tháng 8 vừa qua đã tăng lên ở mức 9506, tăng hơn 45% so với lúc thấp nhất hồi tháng 3, 2009.

Tuy nhiên những lạc quan này có thể là quá sớm! Vì mức thấp nghiệp từ đây đến cuối năm vẫn còn quá cao, có thể lên đến 10%. Nạn mất nhà vẫn còn tăng, dân chúng vẫn chưa có niềm tin, tiếp tục thắt chặt hầu bao. Vì mức tiêu thụ của dân Hoa Kỳ chiếm đến hơn 70% tổng sản lượng kinh tế, khi dân không chịu tiêu pha, kinh tế vẫn còn trì trệ. Hơn nữa, tuy những ngân hàng lớn của Hoa Kỳ như Bank of America, Citigroup có vẻ bắt đầu đứng vững, các ngân hàng nhỏ hơn tại địa phương tiếp tục bị phá sản, ước lượng sẽ có hơn 300 ngân hàng địa phương bị đóng cửa, chứng tỏ vấn đề tín dụng vẫn còn bị đông lạnh, chưa chạy đều.

Ngoài ra trong buổi họp tại Jackson Hole, các chủ tịch ngân hàng trung ương tuy chưa nói ra chính thức, đã bắt đầu để ý đến việc phải chống lạm phát nhiều phần sẽ xảy ra trong một hai năm đến vì các biện pháp cứu vãn kinh tế đã làm mức tiền tệ lưu thông quá nhiều và thâm thủng ngân sách quá lớn, nhất là Hoa Kỳ. Một ước tính của tòa Bạch Cung sắp đưa ra là trong vòng 10 năm đến, mức thâm thủng ngân quỹ của Hoa Kỳ sẽ trở thành 9 trillion, thay vì 7 trillion như ước tính trước kia! Với mức thâm thủng này, cộng thêm tiền in ra như giấy lộn của Ben Bernanke để cứu nguy kinh tế, mức lạm phát sẽ tăng phi mã trong vài năm đến. Để ngăn ngừa việc này, các ngân hàng trung ương sẽ phải cho tăng lãi suất trong năm đến và làm chậm mức kinh tế của toàn cầu lại!

Như thế sự hồi phục kinh tế của Hoa Kỳ cũng như toàn cầu sẽ không theo dạng của chữ V, xuống nhiều rồi tăng lên ngay. Nhiều phần hồi phục kinh tế sẽ theo dạng chữ W, xuống thê thảm rồi tăng lên chút đỉnh, xuống lại nữa, trước khi lên nhiều trở lại. Tuy nhiên nói chung ra, chính quyền Obama đã tạo được điểm son trên phương diện kinh tế. Vì với chương trình kích thích kinh tế đưa ra hồi đầu năm và những biện pháp bơm tiền vào hệ thống ngân hàng và tín dụng của Federal Reserve Bank, ít nhất kinh tế Hoa Kỳ đã không rơi vào vực thẳm và đang có đà để hồi phục lại, tuy sẽ còn nhiều gian nan và lên lên xuống xuống, trước khi êm xuôi trở lại.

* * *

Khó khăn hiện tại cho Obama là chương trình cải tổ y tế. Những đạo luật đang được soạn thảo tại Quốc Hội do đảng Dân Chủ và Obama đưa ra bị phe Cộng Hòa tấn công tới tấp và làm cho niềm tin của dân chúng Hoa Kỳ vào Obama suy giảm nhiều. Dự định đưa ra chương trình bảo hiểm công cộng, do chính phủ thi hành để cạnh tranh với các công ty bảo hiểm sức khỏe và để giúp cho toàn dân được có bảo hiểm, đã bị phe Cộng Hòa đã kích tới bởi, cũng như bị các công ty sẽ bị thiệt hại

quyền lợi nếu các đạo luật này được ban hành, xúm nhau lại để quyết phá cho bằng được. Tệ hại nhất là các buổi town hall meetings của các dân biểu, thượng nghị sĩ đã bị phe Cộng Hòa cho người đến la ó, phá phách nhằm hạ uy tín của Obama và các dân biểu, thượng nghị sĩ Dân Chủ.

Thực sự cải tổ y tế là điều cần thiết. Vì không có quốc gia tân tiến nào của toàn cầu lại có hệ thống y tế tệ hại như tại Hoa Kỳ. Thống kê năm 2007 cho thấy có 45.7 triệu người dân không có bảo hiểm sức khỏe. Mỗi năm khoảng 18,000 người bị chết do việc không có bảo hiểm sức khỏe gây ra. Nhưng những cố gắng để cải tổ nên y tế đều bị thất bại. Hơn 16 năm trước, khi Tổng Thống Clinton mới lên nhậm chức, chương trình cải tổ y tế do Hillary soạn thảo đã bị phá tới bởi và sau cùng thất bại, không làm được. Obama đã học được bài học này, nhưng hiện nay cũng đang lâm vào lúng túng và uy tín đã bị mất nhiều vì không giữ vững lập trường trong việc nhất quyết đưa ra chương trình công cộng cho việc bảo hiểm sức khỏe cho toàn dân.

Nhiều phần Obama và phe Dân Chủ sẽ phải dùng lối cả vú lấp miệng em, dùng đa số của Dân Chủ tại Hạ Viện và Thượng Viện để biểu quyết thông qua cho bằng được, vì không thể thuyết phục được người nào của phe Cộng Hòa đi theo bỏ phiếu cho đạo luật cải tổ y tế. Lý do phe Cộng Hòa đưa ra để chống đối là những luật này sẽ làm ngân sách thâm thủng hơn cả trillion Mỹ Kim, trong khi kinh tế đang yếu kém và chính quyền của Obama và đảng Dân Chủ, chỉ biết tiêu xài tối đa và tăng thuế cao lên. Những chiến thuật của phe Cộng Hòa, đã kích tới bởi và hù dọa những người già, cho rằng cải tổ y tế sẽ làm thiệt hại quyền lợi của người già vì Medicare sẽ bị cắt giảm, cũng như cho rằng Obama xã hội hóa nền y tế, đi ngược với tinh thần tự do và trọng quyền tư nhân của người dân, đã làm tỷ lệ thâm dò uy tín của Obama xuống khá nhiều.

Điều khó khăn cho Obama là đối với phe cực tả, vốn ủng hộ Obama tới đa, sẽ thất vọng nhiều và quay mặt chống đối nếu chương trình cải tổ y

tế không thực hiện được, hay phải thay đổi quá nhiều để lấy lòng phe cực hữu. Phe Cộng Hòa nhất quyết phá Obama cho bằng được, đánh hơi thấy việc cải tổ y tế có khả năng làm chính quyền Obama lung lay mất hết uy tín, sẽ gia tăng mức phá phách, quyết tâm triệt hạ Obama cho bằng được, với bất cứ giá nào! Những tháng tới, khi Quốc Hội Hoa Kỳ nhóm họp lại sau khi nghỉ hè về, sẽ là giai đoạn quyết định cho chương trình cải tổ y tế của Obama, có làm được hay không!

Khó khăn khác cho Obama và có thể quyết định cho tương lai về thành công hay thất bại cho chính quyền của Obama là cuộc chiến tại Afghanistan. Như Iraq đã là mỏ chôn cho uy tín và chỗ đứng trong lịch sử của George W Bush, Afghanistan hiện giờ được coi là cuộc chiến của Obama, nhất là sau khi quyết định tăng quân tại đây, gửi sang thêm 21,000 quân nữa, lên đến mức hiện nay là 68,000 quân tại xứ này.

Mức ủng hộ của dân chúng Hoa Kỳ cho cuộc chiến Afghanistan cũng đã xuống nhiều, nhất là sau khi mức tử thương của binh sĩ Hoa Kỳ tăng cao. Trong khi Iraq tạm ổn định hơn, Hoa Kỳ gặp lúng túng vì bị quân Taliban của Afghanistan quá hung hãn, làm tổn thất nhân mạng của lính Mỹ tăng vọt trong khi các vùng phía Nam và bên ngoài thủ đô Kabul không thể bình định được. Mức thăm dò dư luận mới nhất cho thấy chỉ có 33% dân Mỹ cho rằng cuộc chiến Afghanistan thi hành tốt, trong khi 57% dân chúng cho là cuộc chiến càng ngày càng tệ hại. Tỷ lệ dân Mỹ ủng hộ cuộc chiến xuống dưới 50% và những tiếng nói đòi rút quân khỏi Afghanistan càng ngày càng nhiều, kể cả những nhân vật u tín trước kia ủng hộ như Richard Haass, chủ tịch của tổ chức Council of Foreign Affairs có tầm vóc lớn.

Nhiều người đã ví cuộc chiến Afghanistan đối với Obama cũng sẽ như cuộc chiến Việt Nam trước kia với Tổng Thống Lyndon Johnson. Trong khi Johnson đưa ra những chương trình Medicare, cải tổ xã hội

Great Society và bình đẳng Civil Rights, cuộc chiến Việt Nam đã là bãi sa lầy và thất bại nặng cho Hoa Kỳ.

Obama cũng là Tổng Thống của Dân Chủ như Johnson, cùng đưa ra những chương trình cấp tiến rộng lớn và cải tổ tận gốc. Nhưng cũng đều có dây thòng lọng vào cổ là cuộc chiến tranh tại vùng đất xa xôi. Afghanistan đã là mỏ chôn cho biết bao các đế quốc trong lịch sử, đều thất bại tại vùng đất sỏi đá này. Từ đại đế Alexander, đến La Mã, đến quân Mông Cổ, đế quốc Anh, Sô Viết, các đoàn quân xâm lăng sau cùng đều thất bại chua cay tại Afghanistan. Hoa Kỳ cũng cùng chung số phận với các đế quốc trước kia hay không, điều đó chỉ thời gian mới trả lời được.

Quyết định của Obama trong những ngày đầu mới nhậm chức, gia tăng quân số cho cuộc chiến tại Afghanistan, do đó đã đương nhiên coi cuộc chiến này là của mình, có thể coi là một sai lầm chiến lược lớn lao. Với những khó khăn tại nội địa Hoa Kỳ càng chông chắt, Hoa Kỳ có thể nói không thể tiếp tục tài trợ cho cuộc chiến tại vùng Trung Đông hung hăng như thời George W Bush như trước được. Và thời gian càng kéo dài trong các cuộc chiến với thế giới Hồi Giáo, sẽ làm Hoa Kỳ lơ là với kẻ thù nguy hiểm trong tương lai là Trung Hoa. Vì đây mới chính là khó khăn thực sự cho chính quyền Obama trong những năm sắp đến: việc kiềm chế và ngăn chặn Trung Hoa không thể để cho xứ này càng lúc càng lộng hành và gây ra bất ổn cho sự an bình của toàn cầu trong tương lai.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
www.nguyendinhphung.com